

LIETUVOS KINOLOGŲ DRAUGIJOS MEDŽIOKLINIŲ ŠUNŲ BANDYMŲ IR VARŽYBŲ RENGIMO APRAŠAS

1. TERMINAI IR TRUMPINIAI

- 1.1. **FCI** – Tarptautinė kinologų federacija.
- 1.2. **LKD** – Lietuvos kinologų draugija.
- 1.3. **LŠVK** – Lietuvos šunų veislių knyga.
- 1.4. **LT CACT** – kandidato į Lietuvos darbo čempionus sertifikatas.
- 1.5. **CACIT** – kandidato į tarptautinius darbo čempionus sertifikatas.
- 1.6. **R.CACIT** – rezervinio kandidato į tarptautinius darbo čempionus sertifikatas.
- 1.7. **LT DCH** – Lietuvos darbo čempionas.
- 1.8. **Regioniniai bandymai (varžybos)** – medžioklinių šunų visų tipų bandymai, kuriuose gali būti suteikiamas titulas LT CACT.
- 1.9. **Tarptautiniai bandymai (varžybos)** medžioklinių šunų visų tipų bandymai, kuriuose gali būti suteikiami titulai LT CACT, CACIT, R-CACIT.
- 1.10. **LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų teisėjų kolegijos biuras** – LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų teisėjų kolegijos vykdomasis organas.
- 1.11. **Bandymai** – medžioklinių šunų visų tipų bandymai ir varžybos.
- 1.12. **Bandymų trumpiniai** (šie trumpiniai turi būti įrašyti bandymų diplome bei vartojami išrašant kilmės dokumentus bandymuose dalyvavusių šunų palikuoniams):
  - 1.12.1. **FT** - *Field trials* bandymai;
  - 1.12.2. **VPB** – Vižlų pavasariniai bandymai;
  - 1.12.3. **VRB** Vižlų rudeniniai bandymai;
  - 1.12.4. **VVB** – Visapusiški vižlų bandymai;
  - 1.12.5. **RBA** – Retriverių bandymai, A kategorija;
  - 1.12.6. **RBB** – Retriverių bandymai, B kategorija;
  - 1.12.7. **RBC** – Retriverių bandymai, C kategorija;
  - 1.12.8. **PĮSB** – Pėdsekių įgimtų savybių bandymai;
  - 1.12.9. **PDSB(16-24)** – Pėdsekių darbinių savybių bandymai 16-24 valandų senumo kraujo pėdsaku;
  - 1.12.10. **PDSB(40-48)** – Pėdsekių darbinių savybių bandymai 40-48 valandų senumo kraujo pėdsaku;
  - 1.12.11. **KB(8-16)** – Kraujasekių bandymai 8-16 valandų senumo kraujo pėdsaku.
  - 1.12.12. **BŠA** – Bandymai su šernu aptvare.
  - 1.12.13. **BK** – Bandymai su kiaune.
  - 1.12.14. **UĮSBL (UĮSBB) (UĮSBM)** – Urvinių šunų įgimtų savybių bandymai su lape (barsuku) (mangutu);
  - 1.12.15. **UDSBL (UDSBB) (UDSBM)** – Urvinių šunų darbinių savybių bandymai su lape (barsuku) (mangutu).
- 1.13. **FCI darbinis sertifikatas** – Tai FCI pripažįstamo I, II ar III laipsnio darbinio diplomo pagrindu išduotas dokumentas, suteikiantis teisę dalyvauti parodų darbinėje klasėje bei suteikiantis teisę šuniui pretenduoti į tarptautinio grožio čempiono titulą, jeigu tos veislės šunys pagal FCI reikalavimus privalo turėti darbinį diplomą. Pretenduoti į tarptautinius grožio čempionus teisę suteikia tik I ir II laipsnio diplomo pagrindu išduotas sertifikatas.

2. BENDROJI DALIS

2.1. Šios taisyklės sudarytos remiantis LKD Įstatais, LKD ir LMŽD sutartimi, medžioklinių šunų visų tipų bandymų ir varžybų taisyklėmis ir FCI bandymų ir varžybų nuostatų reikalavimais. Taisyklės yra pagrindinis dokumentas, reglamentuojantis bandymų, šunų registravimo, vertinimo, titulų suteikimo, ginčų nagrinėjimo, atsakomybės už bandymų organizavimo pažeidimus nustatymo taisykles ir yra privalomos visiems LKD nariams. Darbą bandymų metu reglamentuoja atskiros to tipo bandymų taisyklės. Klausimai, kurie nėra aptarti ar sureguliuoti šiomis Taisyklėmis arba atskiro tipo medžioklinių šunų bandymų taisyklėmis, turi būti nagrinėjami LKD Taryboje ir priimtas sprendimas tampa precedentu, privalomu taikyti ateityje nagrinėjant analogiškas situacijas visiems LKD nariams.

2.2. LKD bei LKD nariai rengia regioninius bei tarptautinius šunų bandymus.

2.3. Bandymų rengimą kontroliuoja LKD Taryba ir LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų teisėjų kolegijos biuras.

2.4. Į bandymus registruojami tik veisliniai šunys, turintys FCI pripažįstamą kilmės liudijimą. Bandymuose gali dalyvauti šunys, kuriems renginio dieną suėjo ne mažiau kaip 6 mėn. Viršutinę amžiaus ribą šuns, kuris gali startuoti, nustato bandymų taisyklės.

2.5. Lietuvoje gyvenantys šunys į bandymus gali būti registruojami tik gavę LŠVK numerį. Jei importuotas šuo dar nėra gavęs eksportinio kilmės liudijimo, jam suteikiamas avansinis LŠVK numeris, kuris suteikia galimybę dalyvauti bandymuose.

2.6. Visi bandymų dalyviai moka registracijos mokestį. Registracijos mokestį nustato bandymų rengėjas. Užregistruotam į bandymus šuniui kritus, pateikus jo kritimą įrodančius veterinarijos gydytojo išduotus dokumentus, rengėjas turi grąžinti registracijos mokestį (atskaičius banko mokesčius). Neįvykus bandymams, rengėjas turi grąžinti sumokėtus registracijos mokesčius be jokių atskaitymų visiems dalyviams.

2.7. Asmuo, registruojantis šunį į tarptautinius bandymus, turi pateikti šuns eksterjero įvertinimą patvirtinantį sertifikatą (diplomą ar pan.). Kandidato į tarptautinius darbo čempionus (CACIT) ir rezervinio kandidato į tarptautinius grožio čempionus (R-CACIT) sertifikatai išduodami tik tiems šunims, kurių eksterjeras tarptautinėje FCI parodoje atviroje, pereinamoje ar darbinėje klasėje įvertintas ne mažiau kaip labai gerai.

2.8. Prieš bandymus visi šunys tikrinami bandymų organizatorių. Sergantys, kastruoti, kriporhai, rujojančios ir 4 savaitės prieš šuniukų atsivedimą kalės, taip pat šunys, nepaskiepyti nuo infekcinių ligų, bandymuose dalyvauti negali. Atskirais atvejais rujojančios kalės gali dalyvauti bandymuose, bet tai turi būti suderinta su bandymų organizatoriais.

2.9. LKD nariai pateikia savo bandymų sąrašus ateinantiems metams iki lapkričio mėn. 1 d. LKD bandymų tvarkaraštį tvirtina LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų teisėjų kolegijos biuras.

2.10. Teisėjus bandymams tvirtina LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų teisėjų kolegijos biuras. Nepateikus teisėjų sąrašo likus 2 mėnesiams iki bandymų, juos rengti draudžiama; tokiu atveju visa atsakomybė tenka bandymų rengėjui.

2.11. Rengiant ir tvirtinant teisėjų sąrašus, laikomasi LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų teisėjų reglamento, šių taisyklių bei atskirų konkretaus medžioklinių šunų bandymų tipo taisyklių reikalavimų.

2.12. LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų kolegijos biuro nuožiūra arba bandymų organizatoriaus prašymu, LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų kolegijos biuras gali skirti bandymų komisarą, kuris padeda organizatoriui spręsti iškilusius konfliktus bei įvertina bandymų kokybę. Bandymų organizatoriai turi pateikti komisarui visą reikalingą informaciją. Komisaras per 10 dienų turi pateikti ataskaitą raštu apie parodą medžioklinių šunų bandymų ir varžybų kolegijos biurui. Kelionės išlaidas komisarui apmoka bandymų organizatorius, prašęs jo paskyrimo, arba LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų kolegijos biuras, jei komisaras buvo skirtas LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų kolegijos biuro nuožiūra.

3. BANDYMŲ RENGIMAS

- 3.1.** Rengiant bet kokio rango bandymus, privaloma išankstinė dalyvių registracija. Terminus nustato rengėjas.
- 3.2.** Visos bandymų pajamos ir išlaidos tenka jų rengėjams.
- 3.3.** Registruojant šunis bandymams, užpildomas registracijos lapas.
- 3.4.** Rengėjai nustato registracijos terminus bei mokesčius.
- 3.5.** Bandymų techniniai reikalavimai:
- 3.5.1.** turi būti įrengta vieta sekretoriatui, teisėjų poilsiui ir, esant reikalui, veterinarijos punktui;
- 3.5.2.** turi būti vandentiekis arba vanduo šunims girdyti;
- 3.5.3.** konkrečius techninius reikalavimus bandymams numato to tipo bandymų taisyklės.
- 3.6.** Bandymuose turi būti:
- 3.6.1.** Išankstinė registracija – sąrašas arba katalogas;
- 3.6.2.** Diplomai ir vertinimo kortelės visiems dalyviams;
- 3.6.3.** Sertifikatai, patvirtinantys gautus titulus.
- 3.7.** Sekretoriате turi būti stalas ir kėdės teisėjui ir sekretoriams, rašymo, higienos priemonės rankoms nusivalyti. Taip pat pageidautinas tentas nuo saulės ir lietaus.
- 3.8.** Bandymų metu leidžiama prekyba, suderinus su rengėjais.
- 3.9.** Saugumą bandymų užtikrina rengėjas.

4. TEISĖJAVIMAS BANDYMUOSE

- 4.1.** Bandymams teisėjauti gali LKD teisėjai bei užsienio šalių FCI pripažįstami teisėjai, gavę savo kinologų organizacijos leidimą teisėjauti tam tikruose bandymuose.
- 4.2.** Bandymų vertinimą atlieka komisija. Komisijos narių skaičius priklauso nuo renginio rūšies ir dalyvaujančių šunų skaičiaus. Minimalus komisijos teisėjų skaičius – 3 asmenys. Teisėjų skaičius turėtų būti toks, kad užtikrintų kuo sklandesnę renginio eigą ir kuo objektyvesnę ir sąžiningesnę šunų darbo įvertinimą. Esant didesniai teisėjui skaičiui, jie skirstomi į grupes, kurių veiklą koordinuoja vyr. teisėjas. Padalijus komisiją į darbo grupes, kiekviena jų įvertina visų šunų darbą patikėtuose rungtyse. To tikslas yra vienodas ir greitas visų dalyvaujančių šunų įvertinimas.
- 4.3.** Asistentų skaičius neturi būti didesnis kaip 2 kiekvienoje grupėje (jeigu to tipo bandymų taisyklėse nenumatoma kitaip). Asistentai atlieka teisėjų pavestus darbus. Renginiui pasibaigus, teisėjas, su kuriuo dirba asistentas, užpildo asistento darbo įvertinimo lapą. Asistavimą patvirtina vyr. teisėjas.
- 4.4.** Šunų darbas vertinamas pagal to tipo bandymo taisyklių reikalavimus.
- 4.5.** Šunų darbas atskiruose rungtyse vertinamas balais nuo „0“ iki „4“ jeigu kitaip nenumato to tipo bandymų taisyklės:
- 0 – gauna šuo (kalė) tuo atveju, kai rungties neatlieka;
  - 1 – (blogai) padaro esminių klaidų;
  - 2 – (patenkinamai) padarytos klaidos neturi didelės reikšmės;
  - 3 – (gerai) padarytos klaidos neturi praktinės reikšmės;
  - 4 – (labai gerai) kai užduotis, numatyta konkrečioje rungtyje, atliekama be klaidų.

4.6. Šunys bandomi individualiai, pagal eiliškumą, kuris nustatomas traukiant numerius. Numeris įrašomas į vertinimo kortelę, kuri įteikiama šuns vedliui. Prieš bandymą šuns vedlys vertinimo kortelę įteikia teisėjui. Po bandymo teisėjas, įrašęs įvertinimą, kortelę gražina vedliui. Pasibaigus bandymams, šuns vedlys privalo korteles gražinti į sekretoriatą.

4.7. Šuns vedlys, nesilaikantis bendros tvarkos ar teisėjų nurodymų, šalinamas iš bandymų.

4.8. Šuns vedliui pavėlavus į bandymų startą, komisija turi teisę pradėti vertinti kitą šunį. Tokiu atveju šuns vedlys praranda savo eiliškumą ir jo šuo vertinamas paskutinis.

4.9. Komisijos pirmininkas ir nariai kiekvienas savarankiškai vertina šuns darbą. Nuomonėms nesutapus, bendras sprendimas priimamas balsuojant.

4.10. Bandymams pasibaigus, rezultatus ir suteikto diplomo laipsnį paskelbia komisijos pirmininkas.

4.11. Komisija, atsižvelgdama į atskirų darbo elementų įvertinimą ir surinktą balų sumą, gali šunų darbą įvertinti I, II, III laipsnio diplomais. Prie diplomo turi būti pridėdama vertinimo kortelė. Jeigu šuns darbo įvertinimo balų nepakanka diplomui gauti, šuns vedliui įteikiama tik vertinimo kortelė.

Šunims, kurių darbas bandymų metu įvertintas I, II ar III laipsnio diplomais, gali būti išrašomas FCI darbinis sertifikatas.

I ar II laipsnio diplomo pagrindu išduotas FCI darbinis sertifikatas suteikia teisę šuniui pretenduoti į tarptautinio grožio čempiono titulą, jeigu tos veislės šunys pagal FCI reikalavimus privalo turėti darbinį diplomą.

4.12. Be diplomų šunims, pasižymėjusiems bandymuose, gali būti įteikti kiti apdovanojimai iš bandymų rengėjų fondų arba kitų organizacijų, fizinių asmenų. Papildomi apdovanojimai gali būti skiriami rengėjų nuožiūra.

4.13. Diplomai ir apdovanojimai negali būti skiriami šunims, kurie:

- kurioje nors rungtyje gavo 0 balų;
- yra agresyvūs arba baikštūs;
- užkasa, plėšo (*arba drasko*), kramto aporuodami paukščius arba žvėris;
- puola naminius gyvulius;
- tyli startuodami rungtyse, reikalaujančiose aploti žvėrį;
- diskvalifikuotiems pagal bandymų taisyklių reikalavimus.

4.14. Užimamų vietų eiliškumas nustatomas atsižvelgiant į:

- gautų diplomų laipsnį;
- gautų taškų skaičių;
- jei bandymų taisyklės nenumato kitų sąlygų: šuns amžius (jaunesnis prieš senesnį) ir lytis (kalė prieš patiną).

4.15. Bandymuose, kuriuose dalyvauja ne mažiau kaip 6 šunų, šuniui, užėmusiam pirmą vietą ir gavusiam I laipsnio diplomą, suteikiamas vertinimas **LT CACT**.

Tarptautinėse varžybose teisėjų komisija šunims, užėmusiems pirmą ir antrą vietas ir gavusiems I laipsnio diplomą, suteikia vertinimą **LT CACT**, **CACIT** ir **R-CACIT**. Tarptautinėse varžybose turi dalyvauti ne mažiau kaip 6 šunys. **CACIT** ir **R-CACIT** titulai suteikiami remiantis FCI reikalavimais.

IŠIMTIS : taksai, foksterjerai, medžiokliniai terjerai, velso terjerai urvinių šunų varžybose surinkę maksimalų balų skaičių, gauna įvertinimą **LT CACT**, **CACIT**.

4.16. Šuns vedlys, nepatenkintas teisėjų sprendimu, komisijos pirmininkui gali pateikti pareiškimą. Komisijos pirmininko sprendimas yra galutinis ir neginčijamas.

4.17. Teisėjų komisijos pirmininkas, pasibaigus bandymams, privalo parašyti teisėjų komisijos protokolą, kuriame nurodoma: teisėjų komisijos sudėtis, medžioklės plotų aprašymas, oro sąlygos, bandymų sąlygos, detalus kiekvieno šuns darbo aprašymas, išvados. Prie protokolo pridedama asistentų vertinimo lapas bei 1 komplektas šunų įvertinimo kortelių, užpildytų įskaitomu raštu.

4.18. Čempionų titulai:

4.18.1. Lietuvos darbo čempionas – LT DCH – gali būti suteikiamas šuniui, surinkusiam mažiausiai du LT CACT. Šie įvertinimai turi būti gauti Lietuvoje vykusiuose bandymuose ir suteikti dviejų skirtingų teisėjų.

4.18.2. Tarptautinis darbo čempionas - suteikiamas šunims:

- kurie, nepriklausomai nuo jų amžiaus, surinko mažiausiai du CACIT titulus dviejose skirtingose šalyse, suteiktus skirtingų teisėjų;
- kurie, būdami ne jaunesnio kaip 15 mėn. amžiaus, tarptautinėje FCI parodoje atviroje, pereinamoje ar darbinėje klasėje yra gavę ne mažesnę įvertinimą kaip „labai gerai“.

4.19. Teisėjaujant LKD teisėjams, vertinimo kortelės pildomos lietuvių kalba. Teisėjaujant kitų šalių teisėjams – lietuvių, rusų arba viena iš oficialių FCI kalbų (anglų, vokiečių, prancūzų ar ispanų).

4.20. Vertinimo korteles, diplomus ir titulų sertifikatus pasirašo teisėjai. Teisėjų pavardės turi būti gerai įskaitomos.

4.21. Vertinimo kortelės, teisėjų ataskaitos, diplomai ir titulų sertifikatai yra juridiniai dokumentai, papildantys Lietuvos šunų veislių knygą, patvirtinantys bandymuose gautą šuns darbo įvertinimą, užimtą vietą ir suteiktą titulą.

5. BANDYMŲ RENGĖJŲ TEISĖS IR PAREIGOS

5.1. Bandymų rengėjai privalo:

5.1.1. pateikti išsamią informaciją apie bandymų registraciją, sąlygas, vietą;

5.1.2. užtikrinti, kad būtų įvykdyti bandymų techniniai reikalavimai, t.y., kad būtų išlaikyti to tipo bandymų taisyklėse numatyti techniniai reikalavimai.

5.1.3. nepriimti į bandymus bandymų reikalavimų neatitinkančių šunų;

5.1.4. pasirūpinti švara bandymuose;

5.1.5. bandymų metu palaikyti viešąją tvarką;

5.1.6. pasirūpinti bandymų įranga ir priemonėmis;

5.1.7. leisti teisėjauti tik LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų teisėjų kolegijos biuro patvirtintiems to tipo bandymų teisėjams; įvykus netikėtiems pokyčiams, pavaduojančio teisėjo kandidatūra turi būti raštu suderinta su LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų teisėjų kolegijos biuro pirmininku;

5.1.8. pasirūpinti teisėjų apgyvendinimu, maitinimu, darbo ir poilsio sąlygomis bei išlaidų apmokėjimu LR įstatymų nustatyta tvarka, pasirašyti sutartis su teisėjais;

5.1.9. užtikrinti, kad šunys būtų vertinami ir skirstomi vietomis bei titulai jiems suteikiami pagal šių taisyklių reikalavimus.

5.2. Bandymų rezultatus rengėjai turi pateikti LKD medžioklinių šunų bandymų ir varžybų teisėjų kolegijos biurui per mėnesį. Turi būti pateikiamas išsamus bandymų protokolas, kuriame nurodoma: teisėjų komisijos sudėtis, medžioklės plotų aprašymas, oro ir bandymų sąlygos, detalus kiekvieno šuns darbo aprašymas, išvados. Prie protokolo pridedama asistentų vertinimo lapas bei 1 komplektas šunų vertinimo kortelių, užpildytų įskaitomu raštu.

5.3. Bandymų rengėjai pasirinktinai gali tikrinti šunų identifikaciją, t.y. identifikacinės mikroschemos numerį ar tatuiruotę.

6. BANDYMUOSE DALYVAUJANČIO ŠUNS VEDLIO TEISĖS IR PAREIGOS

6.1. Turi teisę gauti šuns darbo įvertinimą.

6.2. Privalo laikytis bandymų taisyklių.

6.3. Privalo bandymuose būti apsirengęs medžiokline apranga ir kultūringai elgtis.

6.3 Privalo būti estetiškai apsirengęs ir kultūringai elgtis.

6.4. Neturi teisės ginčytis ar diskutuoti su teisėju dėl šunų įvertinimo ir apdovanojimo.

6.5. Atsako už savo šuns elgesį.

6.6. Turi užtrukti bandymuose tiek, kiek numato bandymų rengėjai ir teisėjas.

7. TEISĖJO TEISĖS IR PAREIGOS

7.1. Teisėjų teisės :

7.1.1. Turi teisę į apgyvendinimą, maitinimą, tinkamas darbo ir poilsio sąlygas, su bandymais susijusių išlaidų apmokėjimą FCI bandymų reglamento ir LR įstatymų nustatyta tvarka.

7.1.2. Pasibaigus bandymų registracijai, turi būti informuotas apie bandymuose dalyvausiančių šunų veisles ir šunų skaičių.

7.1.3. Turi teisę atsisakyti vertinti šunį, jo savininkui nekultūringai elgiantis arba pažeidžiant bandymų taisykles.

7.4. Į teisėjų pareigas įeina:

- dalyvavimas teisėjų pasitarime prieš renginį, renginio atidaryme ir uždaryme;
- teisėjavimas komisijoje arba grupėje, į kurią buvo paskirti pasitarime, viso renginio metu;
- sutikrinimas šuns identifikavimo numerio su numeriu, nurodytu šuns kilmės dokumentuose;
- šunų vertinimas pagal bandymų taisykles ir etiką;
- kitų vyr. teisėjo pavedimų atlikimas (iškilus abejonėms, kaip traktuojamos konkrečios taisyklės, konsultuojamasi su vyr. teisėju);
- pasibaigus teisėjavimui, vertinimui vietoje, rungtyse, dalyvauti galutiniam šunų vertinimo rezultatų suvedime, išrašant diplomus, vertinimo lapus, rašant protokolus ir pan.;
- laiku atsakyti į kvietimą, kvietime nustatyta tvarka ir terminais pranešti apie gautą leidimą teisėjauti bandymuose;
- negalėdamas atvykti į bandymus dėl pateisinamų priežasčių, privalo skubiai informuoti rengėjus;
- privalo punktualiai atvykti į bandymus, laiku pradėti ir baigti darbą;

- privalo vilkėti medžioklinę aprangą.

7.5. Į vyr. teisėjo pareigas prie bendrų teisėjų pareigų įeina:

- darbo grupių veiklos koordinavimas;
- teisėjų instruktavimas prieš ringinį;
- bandymų vietos patikrinimas dėl tinkamumo bandymams praveisti;
- galutinis šuns darbo įvertinimas konkrečioje rungtyje, jeigu teisėjų nuomonės nesutampa;
- paaiškinimai teisėjams arba sprendimų priėmimas, esant abejonėms, kaip interpretuoti taisykles;
- šunų vedlių skundų priėmimas ir ginčų sprendimas taisyklių nesilaikymo atvejais;
- ringinio protokolo, diplomų ir vertinimo lapų rašymas;
- ringiniui pasibaigus, šunų darbo bei ringinio aptarimas.

7.6. Negali registruoti bandymuose savo šunų ir būti kitų šunų vedliu.

7.7. Negali teisėjauti šunims, priklausantiems jo šeimos nariams; jeigu yra jų bendrasavininkis arba jo parduotiems šunims mažiau nei prieš 6 mėnesius.

7.8. Draudžiama:

7.8.1. darbo metu vartoti alkoholį ir narkotines ar toksines medžiagas;

7.8.2. bendrauti su būsimais bandymų dalyviais bei apsigyventi jų namuose; bendravimas leidžiamas pasibaigus bandymams.

8. ASISTENTŲ PAREIGOS

8.1. Bandymuose gali dirbti tik bandymų rengėjų paskirti asistentai.

8.2. Privalo žinoti FCI ir LKD bandymų taisykles, titulus ir jų suteikimo tvarką.

8.3. Vykdo teisėjo nurodymus.

8.4. Dalyvauja ruošiant bandymus.

8.5. Neturi teisės darbo metu dalyvauti bandymuose kaip šunų vedliai.

8.6. Privalo būti estetiškai apsirengęs ir kultūringai elgtis.

9. SEKRETORIŲ PAREIGOS

9.1. Bandymuose gali dirbti tik bandymų rengėjų paskirtas sekretorius.

9.2. Privalo žinoti FCI ir LKD bandymų taisykles, titulus ir jų suteikimo tvarką.

9.3. Išrašo diplomus, titulų sertifikatus, kontroliuoja teisingą jų pasirašymą.

9.4. Neturi teisės darbo metu dalyvauti bandymuose kaip šunų vedliai.

10. SKUNDAI

10.1. Bandymų dalyvis turi teisę raštu apskusti bandymų teisėjo ar rengėjų veiksmus bandymų dieną iki bandymų dienos pabaigos, sumokėdamas kaip užstatą dvigubą pradinės registracijos mokestį. Jei skundas pripažįstamas neteisingu, užstatas lieka bandymų organizatoriams.

11. DRAUDIMAI IR NUOBAUDOS

11.1. Jei šuo bandymų metu sukėlė pavojų bandymų dalyviams, žiūrovams ar kitiems šunims, pavojų keliančio šuns savininkas ar valdytojas bei šuo teisėjo sprendimu turi būti pašalinti iš bandymų, o prasižengusio bandymų dalyvio šuns tų bandymų rezultatai anuliuojami. Jei bandymų metu šuo padarė žalą dalyviams, žiūrovams ar kitiems šunims, šią žalą atlygina ją padariusio šuns savininkas ar valdytojas. Bandymų dalyviui palikus savo šunis bandymų teritorijoje be priežiūros pririštus ir keliančius grėsmę kitiems bandymų dalyviams ar lankytojams, organizatoriai turi teisę išprašyti tokį dalyvį iš bandymų ir anuliuoti tuose bandymuose jo šuns gautus įvertinimus bei titulus. Šuns savininkui ar valdytojui pakartojus tokius veiksmus kituose bandymuose, jo šunims uždraudžiama dalyvauti LKD bandymuose vienerius metus. Tokiais atvejais sumokėti bandymų mokesčiai negražinami.

11.2. Jeigu bandymų dalyvis ar su juo susiję asmenys bandymuose įžeidinėja, užgaulioja bandymų teisėją ar kitus asmenis, toks dalyvis šalinamas iš bandymų. Prasižengusio bandymų dalyvio šuns (-ų) tų bandymų rezultatai anuliuojami, visi tam asmeniui priklausantys šunys metams netenka teisės dalyvauti LKD ir jos narių rengiamose bandymuose.

11.3. Jei bandymų dalyvis piktybiškai trukdo bandymų eigai, išūliai elgiasi, triukšmauja ir nesileidžia sudrausminamas, šalinamas iš bandymų, o jo šuns (-ų) tų bandymų rezultatai anuliuojami.

11.4. LKD klubų narių šunys negali dalyvauti FCI nepripažįstamų organizacijų renginiuose – FCI draudžia bet kokių tokių organizacijų rėmimą.

11.5. Jei bandymų rengimo vieta neatitinka to tipo bandymų taisyklėse nurodytų reikalavimų, ne laiku pateikiamos ataskaitos apie bandymus ar kitaip nusižengiama taisyklėms, rengėjas įspėjamas; pakartotinai grubiai pažeidus taisykles, nebeleidžiama organizuoti bandymų kitais metais.

12. FCI DARBINIO SERTIFIKATO IŠDAVIMO TVARKA.

12.1. FC darbinio sertifikato išdavimo pagrindas – darbo savybių bandymų diplomai.

12.2. FCI darbinis sertifikatas išduodamas esant:

III FCI grupė – I, II, III ° diplomams urvinių šunų darbinių savybių bandymuose, kraujasekių bandymuose.

IV FCI grupė – I, II, III ° diplomams urvinių šunų darbinių savybių bandymuose, kraujasekių bandymuose, bandymuose su šernu aptvare.

V FCI grupė – I, II, III ° diplomams bandymuose su šernu aptvare, bandymuose su kiaune.

VI FCI grupė:

Skalikams – I, II, III ° diplomams bandymuose su šernu aptvare, kraujasekių bandymuose.

Pėdsekiam – I, II, III ° diplomai pėdsekių darbinių savybių bandymuose.

VII FCI grupė – I, II, III ° diplomams Field trialsų, vižlų rudeniniuose bandymuose.

VIII FCI grupė

Retriveriai – I, II, III ° diplomams „B“ ir „C“ lygio bandymuose.

12.3. I ir II ° diplomų pagrindu išduodami FCI darbiniai sertifikatai suteikia teisę šuniui pretenduoti į tarptautinio grožio čempiono titulą, taip pat dalyvauti eksterjero parodų darbinėje klasėje, o III °

laipsnio diplomų pagrindu išduoti FCI darbiniai sertifikatai suteikia teisę tik dalyvauti eksterjero parodų darbinėje klasėje.